

Л Ї В І В С Ь К А

Г А З Е Т А

РАТУША

www.ratusha.lviv.ua

Штрафи за шум, але не
за швидкість

стор. 2

23 — 29 ВЕРЕСНЯ 2026 ЧИСЛО 38 (2312)

Така, як 100 років тому:

як реставрують скульптуру австрійської імператриці
на фасаді костелу Ольги та Єлизавети

Імператриця Єлизавета Баварська, дружина імператора Австрійської імперії Франца Йосифа I, більш відома світові як Сісі, за життя об'їздила пів світу: Угорщину, Італію, Англію, Єгипет, Грецію тощо. Але саме Львова серед її мандрівок так ніколи і не було. Вона не бачила міста, яке через десятиліття по її смерті вшанує пам'ять про неї храмом, що сьогодні зветься костелом Ольги та Єлизавети.

Сісі до нестями боялася старіння. Після тридцяти двох років імператриця відмовилася фотографуватися, свідомо закарбувавши себе в історії вічно молодю. Ховала обличчя за віялами й парасольками, уникала створення її портретів, наче боролася з неблаганним плином років. Іронічно, що від час Другої світової війни, внаслідок потрапляння снаряду, пошкодження на скульптурі Єлизавети залишили саме голова та рука Сісі.

стор. 4

Передплатний індекс: 22188

Передплатний індекс: 22188

Передплатний індекс: 22188

Львів

СБУ затримала двох львів'ян за реєстрацію Starlink для росіян

Контррозвідка СБУ затримала у Львові двох місцевих мешканців (20-річного студента львівського вишу та безробітного 26-річного знайомого зі Львова (колишнього наркозалежного), які незаконно зареєстрували 14 супутникових терміналів Starlink для збройних угруповань Росії. За оперативними даними, росіяни використовували станції інтернет-зв'язку для планування бойових операцій проти Сил оборони у Донецькій, Херсонській та Запорізькій областях.

Для реалізації плану зловмисники обманом залучили 14 мешканців та використали їхні паспортні дані для верифікації терміналів на користь росіян. За кожен зареєстрований Starlink їм обіцяли по 100 доларів. Обоє фігурантів вже перебувають під вартою без права внесення застави. Їм загрожує до 12 років ув'язнення з конфіскацією майна.

Цитата тижня

Микола САВЕЛЬЄВ,
головний редактор газети "Ратуса"

“Вас не обурює фраза: «Зеленський просто нічого не знав!»?! А найголовніше: оратори усвідомлено опускають головне: «А він і не хоче нічого знати!» Навіть те, що йому точно відомо. Бо тоді доведеться відповідати на питання: «А чого ж ти ні дідька не робив, щоб усьому цьому запобігти, чоловіче?! Ти ж не лох?!» І яким це дивом ми у висліді маємо такий цікавий парадокс: у всіх багатомільйонних злочинах задіяні «слуги народу», пахолки з Банкової, або їхні протеже?!

Не будемо згадувати про ціну політичної помилки любителів «побачити мир в очах Путіна» у 2019-му (мовляв, «это другое»), а от про ВІДСУТНІСТЬ ПОЛІТИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ за дії ним призначених та трагічні для держави Україна наслідки цих призначень забути просто не маємо права! І не треба розмов про те, що, мовляв, в час війни НЕ НАЧАСІ питання до pana Головнокомандуючого Володимира Зеленського та ще й на кшталт: «Хто такий Вова з «Династії»? Хто має сумніви в тому, що спецслужби держави України (на жаль, за мовчазного сприяння НАБУ і САП) були повністю задіяні у цирковій виставі Офісу президента, у фіналі якої Міндич і Кравченко втекли?! Це розуміють всі, навіть найпалкіші прихильники та адепти Зеленського. Якщо б у влади не було зацікавленості у тому, щоб діловий партнер по 95 Кварталу і Генеральний прокурор зникли з України, уникнувши віроломних питань слідчих, то ці хлопці ніколи б кордон не перетнули ні на коні, ні на гелікоптері, ні вправ через бурхливу Тису!

Деградований режим тих, хто через тотальну корупцію «сделали нас вместе», на очах усього світу благословив ці зовсім не загадкові зникнення фігурантів скандальних кримінальних справ, не зовсім усвідомлюючи, що цим він аж ніяк не цементує власну стабільність, а лише роздмухує цунамі хаосу. І наближає жахливу катастрофу. Добре, якщо лише власну».

ВОЄННІ НОВИНИ

Загальні бойові втрати росіян від початку вторгнення в Україну, за даними Генштабу, станом на ранок 22 вересня:

	особового складу (+1 230);	— близько 1 520 880
	танків	— 12 364 (+3);
	бойових броньованих машин (ББМ)	— 25 374 (+9);
	артилерійських систем	— 50 184 (+42);
	реактивних систем залпового вогню (РСЗВ)	— 2 151 (+2);
	засоби протиповітряної оборони	— 1 663 (+1);
	літаків	— 442 (+0);
	гелікоптерів	— 356 (+0);
	безпілотників оперативного рівня	— 529 134 (+1 441);
	наземних робототехнічних комплексів	— 2 720 (+8);
	крилатих ракет	— 5 111 (+0);
	кораблів/катерів	— 35 (+0);
	підводних човнів	— 2 (+0);
	автомобільної техніки та цистерн з паливом	— 152 173 (+312);
	спеціальної техніки	— 4 733 (+4).

Вибори до Держдуми: партії Путіна відвели голосів більше, ніж в 2021

Російська Центральна виборча комісія оголосила попередні результати «виборів», проведених у Росії та на окупованих територіях 18-20 вересня. Передбачувано більшість голосів визначили за путінською партією «Єдина Росія» — їй відвели 57,83 % голосів, що більше, ніж на останніх виборах до Державної думи до повномасштабної війни 2021 року. Тоді партія, за офіційними даними, набрала 49,8 % голосів, пише «Радио Свобода».

Комуністичній партії цього разу оголосили 13,81 % голосів, ЛДПР — 8,93 %, партії «Нові люди» — 7,97 %. Не пододала бар'єр партія «Справедлива Росія».

На місцевих виборах, що відбулися паралельно в частині регіонів, кандидати від правлячої партії набрали 301 мандат з 450. Представники решти п'яти партій набрали менше 5 %, тому в Держдумі не будуть представлені.

Перед виборами партії «Яблоко», що позиціонувала себе як анти-воєнна, заборонили брати участь через суд.

Проведення псевдовиборів на окупованій території України є порушенням цілої низки міжнародно-правових актів: Статуту ООН, Декларації ООН про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй, IV Гаазької конвенції про закони і звичаї війни на суходолі та додатків до неї: Положення про закони і звичаї війни на суходолі, Женевської конвенції про захист цивільного населення під час війни, Заключеного акту Наради з безпеки та співробітництва в Європі, Паризької хартії для нової Європи, Документу Копенгагенської наради Конференції з людського виміру ОБСЄ, Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, Загальної декларації прав людини та Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.

СВІДОЦТВА ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ, видані Жовківським ДНК 23.01.2024 р., реєстраційні номери 100, 101, на ім'я Закус Володимира Миколайовича, **ВВАЖАТИ ВТРАЧЕНИМИ**.

ВТРАЧЕНЕ ПОСВІДЧЕННЯ дитини з багатодітної сім'ї, видане Управлінням соціального захисту населення на ім'я Стецина Ростислав Романович, **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМ**.

АТЕСТАТ ПРО БАЗОВУ ЗАГАЛЬНУ СЕРЕДНЮ ОСВІТУ ВК 13317992 виданий у 2000 році Львівським фізико-математичним ліцеєм при Львівському національному університеті ім. І. Франка на ім'я Муха Назарій Ігорович та додаток до нього **ВВАЖАТИ НЕДІЙСНИМИ** у зв'язку з втратою.

Водіям хочуть підвищити штрафи за шум, але не за швидкість

Верховна Рада 16 вересня ухвалила у першому читанні законопроект №15358 щодо відповідальності за керування транспортними засобами з перевищенням допустимого рівня шуму. Які зміни можуть чекати на водіїв — розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

34 тисячі гривень за "вихлоп"

Законопроект, зокрема, має допомогти силам ППО не плутати звуки гучних авто з дирчанням ворожих безпілотників. "Звуки форсованих двигунів і нестандартних вихлопних систем за акустичними характеристиками небезпечно наближаються до звуків ворожих безпілотних літальних апаратів типу "Shahed/Герань" та інших засобів повітряного нападу. Це систематично дезорієнтує цивільне населення, провокує масові панічні настрої — особливо у деокупованих і прифронтових регіонах — та змушує підрозділи Збройних Сил України, операторів систем протиповітряної оборони й мобільні вогневі групи ППО відволікатися від виконання реальних бойових завдань із виявлення та знищення повітряних цілей ворога", — йдеться у пояснювальній записці до документа. Автори документа також звертають увагу на шкідливий вплив надмірного транспортного шуму на психоемоційний стан людей.

Законопроект передбачає такі суми штрафів:

- у мирний час — 8 500 гривень, повторно — 17 000 гривень;
- під час воєнного стану — 17 000 гривень, повторно — 34 000 гривень;
- за повторне порушення під час війни — позбавлення прав на 3-6 місяців.

Водночас під час підготовки до другого читання до документа ще можуть внести зміни.

Штрафи за швидкість не зросли

Того ж дня Верховна Рада провалила голосування за законопроекти про посилення відповідальності за порушення швидкісних лімітів. Йдеться про законопроект № 15348, та — альтернативний — № 15348-1.

Перший законопроект подали від комітету з питань правоохоронної діяльності. Його голова Сергій Іонущак під час виступу у парламенті напередодні заявив, що нинішній штраф за перевищення швидкості — 340 грн (170 грн при ранній сплаті) — це не покарання, а стимулювання порушувати ПДР. Ідея документа поляга-

ла в тому, щоб зробити відповідальність більш ґрадуйованою. За перевищення більш ніж на 20 км/год передбачався штраф 680 гривень, більш ніж на 40 км/год — 2 040 гривень, більш ніж на 60 км/год — 2 720 гривень, а більш ніж на 80 км/год — 3 400 гривень. Окремо була прописана відповідальність за систематичні порушення. Якщо водій 5 або

більше разів протягом року притягувався до відповідальності за найсерйозніші перевищення швидкості, штраф міг становити 17 000 гривень.

Автором альтернативного законопроекту виступив народний депутат Роман Гришук, який активно підтримував вимоги родини 12-річного школяра Гриші Глушича. Хлопчик трагічно загинув 5 червня в Києві, коли водій-порушник на шаленій швидкості влетів у підземний перехід. Обґрунтовуючи необхідність жорсткіших заходів, нардеп пояснював, що самим лише підвищенням штрафів змінити тенденцію аварійності не вдасться: "Тільки позбавлення прав за систематичне і суттєве перевищення швидкості може змінити ситуацію на дорогах. Це все є в розвинених країнах, де низька смертність і травматизм на дорогах", — заявив нардеп.

Така неспроможність парламентарів викликала гостру реакцію, як у суспільстві так і серед самих посадовців.

Народний депутат Роман Лозинський так відреагував з трибуни: "Я не маю питання, чому не голосували за законопроект ті, хто має авто за 100, 200 тисяч доларів. Бо "мама любить швидкість". Але до чого ми маємо як Рада дочекатися? Щоб у когось із нас на смерть збили дитину? Чи когось з родичів? Тоді ви проголосуйте за закон? Мені страшно за мого сина".

Сумне лідерство

Україна значно випереджає інші країни Європи за кількістю смертей на дорогах. За офіційними даними Департаменту патрульної поліції, в країні минулоріч загинуло 3 249 людей. Для порівняння, Польща продемонструвала значний прогрес і скоротила кількість смертей у 2025-му до 1 660 — попри більше мешканців має вдвічі менше летальних випадків. У Франції з її 66,5-мільйонним населенням жертвами аварій стали 3 154 людини. Однією ж із найбезпечніших в Європі залишається Німеччина: там зафіксували 2 839 смертей за минулий рік, і це за умови величезного автотрафіку та населення у майже 85 мільйонів.

Катерина ДОБРОВИЧ

ЕКСДРУЖИНА ЯНУКОВИЧА ПОМЕРЛА?

Колишня дружина експрезидента-втікача Віктора Януковича 76-річна Людмила Янукович, ймовірно, померла у

червні 2026 року в Росії, повідомило Телебачення Торонто. Її телефонний номер зазначений в реєстрі як номер померлої особи, тож можливо, що Людмили уже немає. Але більше підтвердження її смерті ми поки не знайшли", — розповіли журналісти.

ФРАКЦІЯ «ПОЧЕСНІ ЛЕМКИ». 20 вересня у селі Воля Якубова, на території еко-ландшафтного парку «Козацька Слобода «Раковець» втретє відбувся фестиваль лемківської культури «Лемківська ватра — Дрогобиччина». Саме там званням «Почесний лемко України»

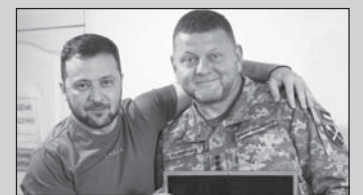
було удостоєно шість поважних представників цієї спільноти, серед яких і двоє депутатів Верховної ради: Софія Федина і Олег Синютка. Як пожартувала ведуча: «Тепер нарешті і українські лемки матимуть в парламенті власну фракцію!»

АМЕРИКАНСЬКІ ЗМІ БОЙКОТУЮТЬ ТРАМПА. Основні телевізійні мережі США — FOX News Media, ABC News, CBS News, CNN та NBC News — оголосили, що призупиняють висвітлювати заходи за участі американського президента Дональда Трампа на знак протесту проти

того, що він заборонив доступ до Білого дому журналістам CNN, а також MS NOW та Politico, звинувативши їх у поширенні фейкових новин.

ЗІ СТРАХУ ПЕРЕД ЗАЛУЖНИМ. Колишній міністр оборони України Михайло Федоров розповів «Українській правді», що ще в червні пропонував президенту Володимирі Зеленському провести вибори. За його

словами, голова держави спочатку був готовий до такого сценарію, однак згодом відмовився через можливу участь у виборах посла України у Великій Британії Валерія Залужного.

ВІЙНА

Дронові королі Королівської бригади

Зараз на Донеччині пронизливо холодно і прийшли дощі. Фаза активних наступальних бойових дій Раші саме через погодні умови потрошку припиняється. Домінуючими засобами ураження на «нулях» закономірно стають не танки чи арта, а бойові дрони. На подив багатьох українських вояків, постачання БПЛА різко скоротилось. Чи цьому причиною є погана організація логістики, чи відсутність фінансів, чи дії та бездіяльність тисяч українських «міндічів», для яких війна стала ще одним вагомим джерелом прибутку, але факт є факт. Саме тому воїни дуже сподіваються на нашу з вами допомогу. На цьому фото – три бойові дрони, котрі опинились на фронті в руках вмілих дроніводів 24 Королівської ОМБР з позивними «Іванович» і «Король», завдяки благочинним внесками добродіїв, котрі розуміють, що сьогодні зекономлена тобою гривня може завтра перетворитись на російський рубль, репресії і знищення всього українського. Ці пташки смерті, як мінімум, скалічать трьох загарбників чи знищать їхній бліндаж чи еспешку. А велика перемога складається саме з таких маленьких кроків.

Журналістська акція «Передайте нашим!» триває! Закликаємо усіх, хто ненавидить зайд з Півночі, вірить в перемогу та відчуває фінансову спроможність, долучитись до збору коштів на бойові «бомбери» зі скидами та FPV-дрони-«камікадзе»!

Номер карточки: 5457 0825 3766 7102

Призначення: «На закупівлю дронів для ЗСУ».

Микола САВЕЛЬЄВ

Кінець епохи вічного мера вже близько

Восьмий апеляційний адміністративний суд 3 вересня 2026 року залишив без задоволення апеляційну скаргу Львівської міської ради у справі щодо виконання судового рішення про реєстрацію електронної петиції з вимогою дострокового припинення повноважень міського голови Львова Андрія Садового. Як зазначено в постанові суду, колегія у складі Любомира Гудими, Володимира Качмаря та Тараса Онишкевича залишила без змін ухвалу Львівського окружного адміністративного суду від 11 червня 2026 року. Рішення апеляційної інстанції набрало законної сили з моменту його ухвалення.

У постанові також зазначено, що вона не підлягає касаційному оскарженню, крім випадків, передбачених пунктом 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу адміністративного судочинства України.

Судова суперечка триває кілька років

Петицію щодо дострокового припинення повноважень Андрія Садового намагався зареєструвати громадський діяч та адвокат Андрій Петришин. Львівська міська рада не погодилася з вимогою та оскаржувала відповідні судові рішення.

За словами Петришина, адміністрація міського голови та структурні підрозділи міськради намагалися не допустити розміщення петиції на офіційному порталі міста. Він називає останнє рішення апеляційного суду перемогою громади у цій справі.

Раніше, за даними автора публікації, рішення на користь заявника ухвалювали також суди Верховної інстанції.

Що буде з петицією

Після набрання рішенням законної сили питання полягає у його виконанні та реєстрації електронної петиції на офіційному порталі Львівської міської ради.

Відповідно до чинного положення про електронні петиції у Львові, для подальшого розгляду петиція має набрати необхідну кількість голосів у визначений термін. У поданому матеріалі

ництва сміттепереробного комплексу. Частина наведених виданням тверджень є оцінками авторів та їхніх співрозмовників, тому їх варто відокремлювати від документально підтверджених обставин.

Сміттепереробний завод: проєкт, що переріс у міжнародний конфлікт

Однією з найбільш резонансних історій для Садового стало будівництво сміттепереробного заводу. ЛКП «Зелене місто» уклало контракт із польською компанією Control Process S.A., яка мала реалізувати масштабний інфраструктурний проєкт.

Згодом реалізація проєкту почала відставати від графіку. Міська сторона звинувачувала польську компанію у порушенні строків та невиконанні частини контрактних зобов'язань. Control Process, своєю чергою, відкидала претензії та заявляла про проблеми вже з боку замовника.

У 2026 році конфлікт перейшов у нову фазу: Львів розірвав

контракт із Control Process, пояснивши це тривалим невиконанням підрядником своїх зобов'язань. Польська компанія не погодилася з таким рішенням, а суперечка перейшла у юридичну площину.

Ситуація вийшла за межі звичайного конфлікту між замовником і підрядником. Питання почали обговорювати й у Польщі, а представники польської сторони закликали до переговорів та пошуку компромісу.

У матеріалі Insider UA окремо порушується тема містобудівної політики Львова. Авторі наводять критику окремих представників бізнесу та громадськості щодо забудови міста, земельних рішень і взаємодії мерії з девелоперами.

Після майже двох десятиліть перебування Андрія Садового на посаді мера навколо діяльності львівської влади залишається низка резонансних питань. Серед найбільш актуальних — незавершений сміттепереробний завод і юридичний конфлікт із польським підрядником, тоді як доля ЛАЗу та містобудівна політика продовжують залишатися предметом суспільних дискусій.

Хто після Садового?

Останні гучні скандали навколо постаті Садового та політичний розклад у Львові чітко дають зрозуміти — мер безнадійно програє боротьбу за наступну каденцію. Садовий хапається за будь-яку соломинку, що теоретично зможе залишити його при владі і завдяки політичній вазі уникнути неприємних розмов з прокурорами стосовно своїх численних «подвигів».

У команді мера розповіли, що Садовий розпочав досить активну, однак поки приховану співпрацю із Томашем Фіалою, керівником Dragon Capital і власником численних медіа-активів, найвідоміший з яких — Українська правда, інтернет-видання NV і радіо NV. Натомість Садовий в обмін на інформаційну підтримку і власний піар забезпечує Фіалі реалізацію його бізнес-проєктів у

Львові. Новий відкритий у Львові McDonald's на площі Ринок — це один із перших спільних проєктів Садового (приміщення) і Фіали (розвиток франшизи McDonald's в Україні). Цікаво, як довго протримається цей тандем, з огляду на флюгерство Садового, який свого часу клявся бути вірним Януковичу і Ключеву.

Тим часом бізнес-середовище та політичний істеблішмент Польщі вже зробив свій вибір, переставши підтримувати Садового. Один з найвпливовіших інвесторів Польщі, фінансово зацікавлений у розвитку проєктів у Львові, на засадах анонімності розповів, що Садовий — у чорному списку, а ставка польських бізнесових кіл відтепер на когось з тандему: діючий губернатор Львівщини Максим Козицький або, що найбільш імовірно, Микола Княжицький, народний депутат, співголова Групи ВРУ з міжпарламентських зв'язків з Польщею.

Цікаво, що жодних розбіжностей між Козицьким та Княжицьким не існує: незважаючи на те, хто саме з них стане конкурентом Садового, інший його повністю підтримає — така існує домовленість. Ба більше, представники польського бізнесу, зацікавлені у програвші на виборах Садового, вже виділили значну частину коштів на фінансування штабу та передвиборчу боротьбу свого кандидата. Триває активна робота з пошуку фахівців та формування штабу.

Не все добре і в медіаімперії Садового, яка кілька останніх років домінувала в інформаційному просторі Львова. Із сайту 24-го каналу звільнилися головна редакторка, три її заступники та значна частина журналістів. Причина банальна — колектив сайту та видання zaxid.net почали «нагинати» під майбутні вибори, змушуючи перетворити майданчики на обслуговування інтересів однієї людини — звісно ж, Андрія Івановича. Корупційні ж скандали навпаки наказано не висвітлювати і прикривати.

Олег ДОВГАНІК,
спеціально для газети РАТУША

Така, як 100 років тому: як реставрують скульптуру австрійської імператриці на фасаді костелу Ольги та Єлизавети

Початок — стор. 1

З липня цього року тривають реставраційні роботи пошкодженої скульптури імператриці. Через понад вісімдесят років після руйнації їй нарешті вирішили повернути справжній вигляд.

Навколо костелу сьогодні можна відчути доволі містичну атмосферу, особливо восени, коли фасад омиває прохолодний накрапаючий дощ, а верхівки шпиль потроху зливаються з відтінками сірого осіннього неба. Саме такого дня мені вперше за багато років випала нагода відвідати костел, а ще точніше, залізи на його фасад, десь на висоті понад 20 метрів над землею.

«Ногу вище, тримайтесь обома руками і відштовхувальним рухом — нагору. Далі по сходах і не дивитись вниз», — проводить мені короткий інструктаж реставраторка Мар'яна Латишева перед підняттям на сумнівне на перший погляд риштування.

«Страхівка, звісно, є, працювати не страшно. Але не варто покладатися на троси, бо вони дають лише ілюзію безпеки. У процесі роботи легко забути, що насправді не прикріпився, тоді стаєш менш уважним», — розповідає Мар'яна, поки ми одна за одною піднімаємось догори. Місця нагорі небагато, зайвий крок убік, і різко можна опинитись поверхом нижче.

Риштування рипить під ногами, знизу долинає гул метушливих людей та руху автовок по мокрій бруківці, через що доводиться пильно прислухатись до того, що говорить Мар'яна позаду мене. Нагорі шум стає трохи меншим. Ярусом вище чую делікатний стукіт інструмента по каменю. Піднімаємось та бачимо тут заклопотаного роботою хлопця. Це — Юліан Оробець, ще один реставратор скульптури. Мар'яна запрошує мене піднятися ще на рівень, аби побачити те, заради чого почали реставрацію: пошкоджену кам'яну імператрицю.

Результат роботи вже колосальний. Чорну кіптяву вдалось майже досконало очистити, скульптура набуває свого історичного вигляду. Але попереду — найскладніше: відновити та встановити втрачені частини тіла. «Голову будемо відновлювати частково за архівними фотографіями скульптури, частково — з фото її самої», — відповідає Мар'яна.

«Найважливіше в роботі реставратора — очистити, мінімізувати втрати й ризики, укріпити та законсервувати пам'ятку. Тобто реставратор продовжує її життя в тому вигляді, у якому знайшов. Ми можемо подати свої ідеї, але, звісно, завжди є обговорення щодо різних деталей, побажань та порад. Реставратор ніколи не працює сам, є певні правила щодо цього. Є комісія, незалежні особи, спеціалісти, головний архітектор, технолог і так далі. Я одна не можу сказати: все, ми закінчили, голову не дороблюємо, реставрація завершена. Іноді хочеться

зробити так, як бачиш сам, бо розумієш, що так буде краще. Буває, що замовники не завжди розуміють, що ті чи інші дії можуть лише нашкодити. Але коли кажуть, то мусиш виконувати», — трохи роздумуючи, каже Мар'яна.

Ця скульптура, як і сам костел, бачила тисячі й мільйони людей так само, як і вони бачили її. Імовірно, сам цісар Франц Йосиф спостерігав за початком будівництва костелу, коли востаннє навідувався до Львова. Це пам'ятка надважливого історичного значення. Робота реставратора — до-втворити втрачене, дати змогу побачити щось у тому вигляді, у якому це бачили люди десятки, а іноді сотні, а іноді й тисячі років тому. Це своєрідний місток у минуле, прокладений заради майбутнього.

«Реконструкція — невід'ємна частина реставрації, але не завжди обов'язкова. І можлива лише за наявності архівних фотографій — у нашому випадку вони є, тож можемо відновити втрачені елементи. Ми просто повертаємо втрачене, щоб відновити вигляд Єлизавети. Я не те щоб проти, але це дуже делікатна робота, і люди повинні розуміти: відтворення не буде досконалим. Воно має значення лише з естетичного боку, а історичної цінності не становить». Мар'яна на мить замовкає, обережно проводить пальцями по вибитих візерунках на сукні імператриці там, де камінь уже нарешті повітлішав від очищення, та показує всі ті деталі, яких не помічаєш з першого погляду.

«Так, почуваєшся важливим у такій роботі. Але коли сидиш тут уже другий місяць, заглядаєш і пробираєшся в кожну шпарину, кожен рельєф, кожен ажур, з'єднання, квіточку у букеті в руці Єлизавети, щоб очистити камінь, то думаєш: навіщо було так замудровано її створювати? Думаєш і по-тихому згадуєш тих скульпторів недобрим словом», — жартівливо відповідає Мар'яна. — Зрештою, це більше робота для душі. Яка водночас стає буденністю».

Поки говоримо, не встигаю помітити, як спритно Мар'яна прив'язує відро до шнура і починає повільно спускати його донизу. Іноді замислюєшся, як же організована робота на такій висоті. Врешті, ми про це не те щоб думаємо, завжди бачимо лиш результат, вмиль оцінюємо, що подобається, а що — ні, та й проходимо повз. Але кожен етап має свою ціну: труднощі, потребу креативно вирішувати проблеми на місці, те саме відро, врешті-решт, старанно зашнуроване мотузкою, обережний спуск донизу, і хтось, хто там, унизу, його підхопить.

«Зараз будемо піскоструменем очищувати бруд з каменю. Справа доволі делікатна, можна легко нашкодити скульптурі. Потрібно розуміти багато нюансів — наприклад, який тиск підійде саме цьому каменю. Тут пісковик, доволі міцний, але він стільки років перебував під шаром бруду, то, так би мовити, не дихав і накопичував у собі вологу. Тепер, коли ми зняли цей шар, камінь став дуже м'яким зсередини. Тому зараз мінімальне втручання може його руйнувати. Працювати треба акуратно, щоб не пошкодити саму скульптуру й не знищити слід руки автора».

Скульптура Єлизавети виглядає доволі завершеною. Довершеною у своєму готичному стилі. Багато львів'ян думають, що це статуя, яка тримає власну голову: квіти в правій руці імператриці справді легко сприйняти за щось інше. Поки жартуємо з Мар'яною з цього приводу й обговорюємо важливість та натхненність роботи, до нас піднімається Юліан.

«Почалося все як: сиджу минулого року на об'єкті, мерзну, в дощ рубаю камінь. Телефонують мені з Офісу охорони спадщини й питають, чи не міг би я взяти на себе цю реставрацію. Погодився працювати на волонтерських засадах, але пізніше мене терміново попросили кошторис, бо з'явилось фінансування. Спершу скульптуру потрібно було дослідити, визначити рівень рН. Пісковик, до прикладу, має лужне середовище. Якщо цього не визначити й почати використовувати неправильні матеріали, просто пошкодимо скульптуру. Мар'яна тут

сидить і щіточками все вичищає. Цілком початкового кольору ми не доб'ємось, природну патину забрати майже неможливо, хіба що шліфуванням, але тоді втраються всі деталі, оригінальна структура, яку створював скульптор», — розповідає Юліан, повільно витягуючи відро з піском, поки той зовсім не змок від накрапаючого дощу. Стаю трохи осторонь, щоб не перешкоджати процесу.

«У нас тут раніше було трохи інше риштування, згодом

замінили на більш надійне», — додає Юліан.

«Піднімався сюди й душу Богу віддавав», — жартома каже Мар'яна.

«Уже не думали про роботу, а тільки про те, як би до Єлизавети не потрапити», — підхоплює Юліан.

«І подивитись, яка там у неї голова насправді», — сміється Мар'яна.

Стою на цій висоті, спостерігаю за роботою і думаю про те, як понад сто років тому все це будували, коли світ був ще надто далеким від того, що маємо сьогодні: сучасних технологій, засобів безпеки, швидкої комунікації завдяки мережам.

«Раніше було краще, — відповідає Юліан. — Нормальні риштування ставили, дубові. Не було ніяких страхів, тому й робили добротно, виглядало майже як хата. Але все ж тодішні методи реставрації дуже відрізняються від теперішніх. Сьогодні ми приділяємо надзвичайно багато уваги деталям. Мусимо знати геологію, хімію, розуміти, як камінь працює з різними розчинами. А колись це було радше доповнення, навіть не існувало поняття розчистки. Ми думаємо про те, щоб камінь жив, щоб йому не зашкодити, а колись — лише про те, щоб було гарно. Реставрацію до 1900-х років сміливо можна називати руйнацією».

«Був колись такий реставратор, звався Віолле-ле-Дюк, він зруйнував купу пам'яток, — додає Мар'яна. — Наприклад, якщо споруда готична, а йому не дуже сподобався дах, то він сам робив дах готичним. Це він, здається, переробив дах Нотр-Даму на більш готичний під час реставрації в XIX столітті». Мимоволі думаю: чи не та сама звичка «покрощувати» замість «зберігати» певним чином відлуння й у пожежі собору Паризької Богоматері 2019 року? Юліан нарешті дістає відро з піском, засипає ним піскострумовий апарат і починає повільно очищати скульптуру, ділянка за ділянкою. Через кілька хвилин бачимо, як те місце справді стає трохи світліше. І все б чудово, якби не пісок, що відбивається від скульптури і різко залітає в очі.

Як виявилось, за роботою реставратора ховається значно більше, ніж видно за риштуванням і захисними сітками: терпіння, компроміси, суперечки з комісіями, страх нашкодити тому, що й так ледь вціліло.

Цінні речі потребують часу та клопотної праці, тому роботи тривають, і невдовзі ми знову зможемо підняти голову й побачити на фасаді костелу Єлизавету такою, якою її бачили львів'яни більш ніж сто років тому.

Анастасія БРУЧКОВСЬКА, фото авторки

Зберегти мурал “Азовсталь” і створити меморіальний простір

Депутат Львівської міської ради Петро Адамик пропонує зберегти мурал “Азовсталь” біля парку культури та комплексно облаштувати прилеглу територію як меморіальний простір. Про це він заявив на сесії Львівської міської ради.

Мурал розташований біля Парку культури та відпочинку імені Богдана Хмельницького. Його створили у Львові у 2022 році з ініціативи Івана Студницького та львівської стріт-арт спільноти, пише «Еспресо.Захід».

Від моменту появи мурал став одним із символів підтримки Маріупольського гарнізону, захисників і захисниць “Азовсталі”, а також нагадуванням про військовослужбовців, які досі перебувають у російському полоні або вважаються безвісти зниклими.

За словами депутата, у грудні минулого року мурал оновили за підтримки громадських організацій, волонтерів, родин полонених захисників “Азовсталі” та інших небайдужих львів’ян. Водночас стіна, на якій він розміщений, потребує комплексного облаштування.

Петро Адамик зазначає, що, за інформацією з відкритих джерел, капітальний ремонт стіни може коштувати близько 360 тис. грн. На його думку, місту варто не лише зберегти мурал, а й створити навколо нього повноцінний простір пам’яті.

“Переконаний, що місто має розглянути можливість збереження муралу “Азовсталь”, але йдеться не лише про збереження напису чи відновлення фарбування. Важливо сформулювати навколо цього символу гідний, сучасний та доступний міський простір пам’яті. Цей простір може стати місцем проведення заходів із вшанування Героїв, зустрічей родин військовополонених та безвісти зниклих, вечорів пам’яті, тематичних заходів та інших ініціатив”, – йдеться у зверненні Петра Адамка.

Для пошуку рішення депутат пропонує провести відкритий архітектурний конкурс щодо концепції комплексного меморіального простору зі збереженням муралу “Азовсталь” та благоустроєм прилеглої території.

До розробки концепції, на його думку, варто залучити родини полонених і безвісти зниклих захисників “Азовсталі”, представників військових підрозділів, ветеранських та громадських організацій, архітекторів, урбаністів, митців і фахівців у сфері меморіалізації.

Також Адамик пропонує розглянути можливість інтегрувати цю локацію з іншими міськими ініціативами у сфері меморіалізації. Зокрема, йдеться про проект “Колони пам’яті”, на яких уже закарбовані імена військовослужбовців, які загинули, захищаючи Україну, та поховані на території Львівської громади.

У зверненні депутат просить Андрія Садового доручити відповідному заступнику міського голови опрацювати питання збереження муралу “Азовсталь” та можливості комплексного облаштування прилеглої міської території як меморіальної локації.

“Переконаний, що Львів має не лише зберегти окремі символи російсько-української війни, а й створювати сучасні, змістовні та гідні простори пам’яті, які залишатимуться важливою частиною міста для нинішнього та майбутніх поколінь”, – наголосив Петро Адамик.

Не менше 10% міського бюджету-2027 – на підтримку Сил оборони

Депутати фракції “Європейська Солідарність” у Львівській міській раді звернулися до міського голови Львова Андрія Садового із пропозицією визначити підтримку Сил оборони одним із ключових пріоритетів бюджету Львівської громади на 2027 рік. Про це під час сесії повідомив депутат Львівської міської ради Володимир Марусяк.

У зверненні депутати пропонують передбачити на підтримку українських військових не менше 10% видатків бюджету Львівської міської територіальної громади у 2027 році. “Підтримка Сил оборони має бути передбачена завчасно як один із ключових, наріжних пріоритетів бюджету Львівської громади на 2027 року”, – йдеться у зверненні.

Депутати зазначають, що Львів під час повномасштабної війни залишається гуманітарним, волонтерським, медичним і реабілітаційним центром. Водночас, на їхню думку, місто має й надалі системно підтримувати військові підрозділи, пише «Еспресо.Захід».

У фракції пояснюють, що визначений бюджетний орієнтир має забезпечити прогнозоване фінансування потреб військових частин та можливість оперативно реагувати на їхні запити.

Серед потреб, які депутати згадують у зверненні, – безпілотні системи, засоби радіоелектронної боротьби, зв’язок, транспорт, спеціальне обладнання та ремонт техніки. Водночас міські обранці наголошують на необхідності продовжувати підтримку ветеранів, поранених військових та родин захисників. Йдеться, зокрема, про лікування, протезування, фізичну та психологічну реабілітацію, соціальну адаптацію ветеранів, а також підтримку родин загиблих і полеглих військовослужбовців.

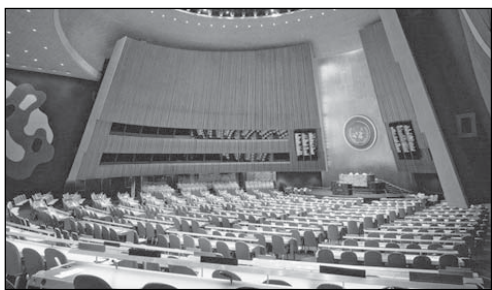
“Мінімум 10 відсотків бюджету на підтримку Сил оборони – це не рядок кошторису. Це чітка й безкомпромісна позиція Львова як міста, яке усвідомлює свою відповідальність перед державою і перед людьми, які цю державу захищають”, – заявили депутати.

Огляд світових новин

1. Зеленський їде до США на переговори з Трампом

Однією з головних міжнародних тем тижня стала підготовка зустрічі президента України Володимира Зеленського та президента США Дональда Трампа в Нью-Йорку під час Генеральної асамблеї ООН. Українська сторона прагне обговорити припинення ударів по енергетичній інфраструктурі та посилення української ППО. Зокрема, Київ зацікавлений у додаткових американських системах Patriot напередодні зими.

2. У Нью-Йорку стартував тиждень Генасамблеї ООН

Цього тижня до Нью-Йорка прибувають десятки світових лідерів для участі в Генеральній асамблеї ООН. У центрі уваги – війна Росії проти України, конфлікти на Близькому Сході, відносини США та Китаю, світова економіка, енергетична безпека та штучний інтелект.

3. Штучний інтелект вперше опинився в центрі уваги Ради Безпеки ООН

Цього тижня Рада Безпеки ООН проводить окреме обговорення ризиків, пов’язаних зі штучним інтелектом. Очікується участь представників провідних технологічних компаній.

4. Тайфун «Дуджуан» спричинив масштабні повені в Японії

Японія цього тижня зіткнулася з наслідками потужного тайфуна «Дуджуан». Проливні дощі в районі Канто спричинили повені та зсуви ґрунту. У кількох районах будинки були пошкоджені або заспані потоками ґрунту й уламків. Японські рятувальники продовжують пошуки зниклих безвісти. Повідомлялося про загиблих і кількох людей, доля яких залишалася невідомою.

5. Збій у США спричинив хаос у роботі тисяч авіарейсів

21 вересня у США стався масштабний збій у роботі авіаційної системи зв’язку. Через телекомунікаційну проблему Федеральне управління цивільної авіації США на кілька годин обмежило приймання рейсів у низці великих аеропортів на східному узбережжі. У результаті тисячі рейсів були затримані або змінені. Проблему вдалося усунути.

ти пізніше того ж дня, однак затримки ще певний час зберігалися.

6. Біля Мексики сформувався ураган четвертої категорії

У Тихому океані цього тижня різко посилюється ураган «Полюс». Швидкість його постійного вітру досягла приблизно 215 км/год, що відповідає четвертій категорії за шкалою Саффіра–Сімпсона. Безпосереднього виходу урагану на сушу не прогнозували, однак його вплив міг спричинити сильні дощі, повені та зсуви на південно-західному узбережжі Мексики.

7. У світі стрімко дорожчає дизельне паливо

Світові ціни на дизельне паливо цього тижня досягли рекордних рівнів. Однією з причин називають скорочення експорту нафтопродуктів із Близького Сходу. За даними Kpler, середній обсяг експорту дизеля з регіону в березні–серпні скоротився приблизно до 800 тисяч барелів на добу. Пальне широко використовується вантажним транспортом, сільським господарством, промисловістю та логістикою, тому тривале подорожчання може позначитися

і на вартості інших товарів.

8. Volvo оголосила масштабне оновлення модельного ряду

Автомобільна компанія Volvo Cars цього тижня оголосила про масштабний план розширення модельного ряду. Компанія планує представити 13 нових моделей до 2030 року та прагне суттєво збільшити свою частку світового автомобільного ринку. Особливу увагу Volvo приділяє електромобілям і моделям для китайського та інших азійських ринків. Автовиробники зараз перебувають під сильним тиском через конкуренцію з китайськими брендами, які швидко розширюють виробництво електромобілів.

Як “руській мір” руйнував наші цвинтарі

На цій світлині 1980 року ви бачите, як трактор згортає потрошені надмогильні плити на одному із найбільших кладовищ Івано-Франківська. Зараз на цій території (за драмтеатром) не залишилося й сліду від тих давніх родових склепів... Ця світлина із архіву Леоніда Орла, виставлена на фейсбук-сторінці Ретро Станіславів — Retro Ssanislawow.

поки прислані військові ті кістки з рештками труп не вивезли на смітник.

Але у всьому цьому є один нюанс: керували отими тракторами, які знищували склепи й гробівці, не прислані з Москви чи Ленінграду росіяни, а, таки, наші вуйки...

Як їм (отим трактористам, які те робили) потім спалося і взагалі — як потім їм велося у їхньому житті, я не запитую, бо то не моя, а їхня, справа.

відтягував ту освячену кам'яну фігуру до озера чи ставка і вже там спихав у воду.

Так от що цікаво: як не того ж самого року (коли він те робив), то наступного, але до усіх тих трактористів-“героїв” прилітала відповідна оплата: хтось з них п'яним замерз під парканом, хтось втопився у калюжі, через яку й кури переходили, а хтось на весіллі чомусь не зміг проковтнути вареника і так з ним у горлянці і застиг...

Чи можна було тоді не руйнувати те кладовище? Так, можна було, але обком компартії вирішив інакше... У той час усі ті інструктори обкомів і райкомів партії були чи не найпопулярнішими провідниками серед нашого народу закумуфльованих ідей “руського міра”.

Очевидці тієї “масакри з минулим” в Івано-Франківську ще досі пам'ятають ті сотні і сотні розчавлених трактором дощок, які, вперемішку з рештками струхлявлених дощок і людськими кістками, громадилися невеликими купами на тому місці, аж

Скажу лишень, що зі свого досвіду — виїжджаючи в експедиції і багато спілкуючись з місцевими людьми — я часто чую про ту чи іншу кам'яну фігуру Матінки Божої (або ж оповіді про кам'яний хрест, який стояв на околиці села в пам'ять на скасування панщини 1848 року). І от уявіть собі, що майже завжди серед місцевих колгоспників тоді знаходився якийсь тракторист, який за наказом райкому партії, погоджувався стягти своїм трактором отаку кам'яну фігуру з її постаменту. Зазвичай він здруляв її у фосу край дороги або ж

І це я не вигадую, бо говорив з багатьма очевидцями, які були свідками такої скорій оплаті. “Мабуть, то просто так збіглося” — може котрийсь з вас сказати. Та напевно чи — відповім я. Випадковості у тому світі, де керують неземні закони, не буває.

Ну а про те, що починало робитися у сім'ях тих самовпевнених трактористів, які тоді за тридцять срібників погоджувалися руйнувати своїми скреперами давні цвинтарі і кам'яні фігури, то нині вже й не згадуватимуть...

У своїй статті Іван Бондарев про цей

цвинтар в Івано-Франківську пише: “...У 1955 році поховання на цвинтарі припиняють. Проте не надовго. У 1968 році, «у зв'язку з обмеженням території існуючого цвинтаря по вулиці Куйбишева і відсутності місць для поховання померлих...» дозволяти проводити повторні поховання на місці захоронення стрільців, які були поховані в 1918-1920 роках». Причому це рішення не «спустили» з Москви чи Києва, його прийняли на місці. Охочих захоронити своїх рідних та близьких у центрі міста не бракувало, і незабаром ніщо не нагадувало про стрілецькі могили. Остаточно закрили цвинтар навесні 1974 року. Незабаром перед головним входом з'явилося оголошення, що всі охочі можуть перевезти рештки своїх родичів на новостворений цвинтар у Чукалівці. Проте не лише родичі перевозили своїх. Так, патріот Василь Гривінський таємно вночі перевіз склеп віце-президента ЗУНР Левка Бачинського, чим врятував його для нащадків. Також не дрімали поляки, які перевезли до Варшави прах свого національного героя — керівника повстання 1863 року Агатона Гіллера.

А далі цвинтар дуже швидко прийшов у запустіння. Тоді, в 1970-х, тут діяла ціла банда розкрадачів гробівців. Вони розбивали віка родинних склепів та обчищали їх. Якщо враховувати, що заможних містян хоронили із коштовностями, як то перстені, кульчики і золоті ланцюжки, то здобич у грабіжників була непоганою. Нерідко вони пускали в хід плоскогобці, за допомогою яких діставали золоті коронки з щелеп. Але золото мертвих не принесло щастя новим господарям. Ходять чутки, що всі вони погано закінчили — хто зійшов з розуму, хто наклав на себе руки, хто спився, а хто взагалі зник безвісти. Поступово старий цвинтар став місцем зібрання молодіжних компаній — на могилах пили вино, грали на гітарах, різались у карти. Почастішали випадки грабунків самотніх перехожих і навіть ґвалтувань. Влада вирішила ліквідувати цвинтар. Планували залишити 23 могили діячів культури, революціонерів. Але зберегли лише десять. Цікаво, що два надгробки, які не перебували ні в яких списках, дійшли до наших днів. Один з них стоїть між трьома деревами, і бульдозеру було важко туди дістатися. Це пам'ятник у вигляді стопки книжок. Також чудом вцілів надгробок біля входу з вулиці Мельника. Можливо, бульдозеристу сподобалося скульптурне оздоблення, а можливо, він колись служив на флоті і в нього не піднялася рука знищити могилу з якорем. Так чи інакше, але дітище скульптора Антоняка дійшло до наших часів...”

Микола БАНДРІВСЬКИЙ,
історик, археолог

Один з перших НКВДистів передвоєнного Львова...

На цій світлині ви бачите Василя Сергієнка, який народився у Вовчанську біля Харкова, а із 26 лютого 1940 року по 26 лютого 1941 року був начальником НКВД Львова й області.

Для цього Василя Сергієнка переведення його до Львова було, мабуть, явним пониженням у кар'єрі, оскільки перед тим він був начальником слідчої частини ГУГБ

НКВД СРСР, а після цього — заступником наркома внутрішніх справ Української РСР.

А починав свою кар'єру Василь Сергієнко доволі незвично, ніби ривком. Судить самі: будучи звичайним оперуповноваженим, всього за два (!) роки він сягнув небувалих висот, бо 1 лютого 1938 року старшого лейтенанта Василя Сергієнка перевели одразу до центрального апарату НКВД СРСР на посаду помічника начальника 8-го відділення 4-го (таємно-політичного) відділу ГУГБ НКВД СРСР.

У ті місяці він (Василь Сергієнко) мусів чимось надзвичайно важливим відзначитися, бо 4 вересня 1939 року йому було присвоєно одразу звання майора держбезпеки, минаючи звання капітана. А через пів року його вже підвищили до старшого майора держбезпеки (як написав один з дописувачів, у той час звання старшого майора держбезпеки прирівнювалося в армії до звання генерал-майора).

Так от, саме за отой один рік перебування старшого майора Василя Сергієнка на посаді начальника обласного НКВД у Львові

у нашому місті радянська влада почала масово відбирати квартири у місцевих мешканців (в основному у фешенебельних районах Львова) і переоформлювати ці квартири на присланих з-за Збруча працівників НКВД і Наркомату оборони.

І якщо станом на 27 листопада 1939 року таких насильно “звільнених” від їхніх власників квартир налічувалося 2649, то вже станом на 3 січня 1940 року відібраних новою владою у львів'ян квартир було 5407 (статистику подаю за даними Нікітенка). І такі примусові виселення тривали у Львові й усі наступні місяці, що кардинальним чином змінило етнічний склад населення у центральних районах Львова.

Нагадаю всім нам, що наприкінці 1939 року на захід України лише з Ленінграда прибули 60 працівників керівного складу НКВД, із Саратова — 40, Смоленська — 50, Рязані — 30, Вороного — 40 військовослужбовців цього відомства.

Тоді до Львова (і до Галичини загалом) російськомовні окупанти в особі службістів радянської держбезпеки почали направляти

цілі поїзди і колони автомашин із переселенцями з колишніх радянських республік. Новоприбуле населення представляло собою, здебільшого, конгломерат різних націй і народностей СРСР і привнесло зі собою цілком чужу і, у багатьох моментах, ворожу до всього українського (а ширше — європейського) культуру, ментальність та ідеологію.

І згаданий у моєму сьогоднішньому дописі старший майор держбезпеки Василь Сергієнко, під управлінням якого були усі сили НКВД Львівської області, брав безпосередню участь у тому насильстві над львів'янами. Мабуть, за ці свої діяння у нашому краю його 26 квітня 1940 року нагородили орденом Леніна. Не знаю, що відбулося в долі цього комісара держбезпеки 3-го рангу Василя Сергієнка наприкінці зими 1941 року, але його чомусь 26 лютого перевели до Києва, де він одразу зайняв дуже високу посаду — наркома внутрішніх справ Української РСР.

А от далі... Доля за кілька років ніби відвернулася від цього гебнявого служачки. Спершу він завідував кількома концент-

раційними таборами на сході СРСР, а 21 травня 1954 року його — на той час вже генерал-лейтенанта Василя Сергієнка — звільнили з МВД “...по фактам дискредитації високого звання генерала”. А наступного року Постановою СМ СРСР №9-4сс від 3 січня 1955 року згаданого Василя Сергієнка... позбавили звання генерал-лейтенанта “как дискредитировавший себя за время работы в органах... и недостойный в связи с этим высокого звання генерала”.

З того року Василь Сергієнко жив у Харкові, де з лютого 1955 року працював механіком, а після цього — начальником автотранспортного цеху “Свет шахтера”. Починаючи з жовтня 1958 року Василя Сергієнка влаштували начальником автобазы №4 Харківського Совнархозу. А з 1963 року Василь Сергієнко із цієї посади пішов на пенсію.

...Отака-от доля одного зі сталінських соколів, який у своєму польоті недовго шпиряв над столицєю Галичини, намагаючись збити її “червоним Львовом”...

Микола БАНДРІВСЬКИЙ,
історик, археолог

Збільшення прожиткового мінімуму і витрати на війну: чому критикують проєкт бюджету?

Кабінет міністрів України подав до парламенту проєкт державного бюджету на 2027 рік. Документ передбачає зростання прожиткового мінімуму, витрат на освіту, охорону здоров'я та на захист від російської агресії. Скільки часу парламентарі мають на правки, коли можуть ухвалити документ, і за що його вже критикують — дізнався Центр громадського моніторингу та контролю.

Зростання витрат

Документ, який передали на розгляд Верховній Раді, передбачає: видатки України у 2027 році значно перевищать доходи. Зокрема, витратити доведеться 7,27 трильйонів гривень. А от заробити вдасться 5,65 трильйонів гривень.

Більша частина витрат у новому бюджеті (66,8% від загальної суми) припадає на безпеку та оборону. Порівняно з цим роком, витрати зростуть на 320 мільярдів гривень (до 3,76 трильйона гривень). Ціна війни щороку збільшується: за словами голови бюджетного комітету Верховної Ради Роксолани Підласої, у 2026-му один день війни вартує 190 мільйонів доларів. Два роки тому ця цифра була на 50 мільйонів доларів меншою. Відтак, Україна стає дедалі більш залежною від рішень міжнародних партнерів щодо нового фінансування.

Водночас влада передбачає і збільшення соціального забезпечення. Зокрема, на нього планують витратити на 15,5% більше, ніж цьогоріч. На освіту видатки зростуть

на 21,6%, а на охорону здоров'я — на 13,9%. Бюджет передбачає зростання прожиткового мінімуму майже на 11%. А також збільшення зарплат вчителів, лікарів і медсестер.

Критика проєкту

На адресу нового бюджету вже лунає критика: експертів непокоїть питання наповнення казни. Зокрема, член Економічного дискусійного клубу Олег Пендзин у коментарі “УНІАН” зазначив: не впевне-

ний, що західні партнери зможуть покрити різке збільшення видатків. “Зрозуміло, хочуть покрити за рахунок запозичень. Та хто ж вам ті гроші дасть? І коли дадуть, як дадуть? І хіба є рішення з приводу того,

що дадуть? Намріяти собі видатків можна багато. В мене головне питання: реально, звідки ресурс? Тому я б був максимально обережний зараз з приводу цього бюджету”, — заявив експерт.

Видання “Економічна правда” нагадує і

про брак коштів для Міністерства оборони у цьогорічному бюджеті. До кінця цього року українське Міноборони додатково потребує 27 мільярдів доларів, які наразі нам взяти ніде. Журналісти припускають, що ситуація може повторитися. “Ймовірно, це означає, що у 2027 році повториться цьогорічна ситуація з браком коштів на фінансування оборонних видатків. Тож у разі ухвалення державного кошторису в такому вигляді уряду доведеться вносити до нього зміни протягом наступного року”, — зазначають автори статті.

Режим економії

У пояснювальній записці до бюджету знайшли й інші недоліки. Зокрема, народна депутатка Ніна Южаніна звернула увагу на положення, які можуть свідчити про продовження програми “Національний кешбек”. Саме цю програму називали однією з кандидаток на скорочення державних витрат, про яке заговорили останнім часом. Адже, за словами прем'єра Сергія Корецького, ситуація з державними фінансами близька до критичної. Глава уряду також заявляв, що через затримку необхідних голосувань у Верховній Раді Україна ризикує втратити частину з 29,5 мільярда доларів міжнародного фінансування.

Народні депутати мають можливість подати правки до бюджету до 1 жовтня. Після цього Бюджетний комітет готує проєкт до розгляду. Так, перше читання документа очікують у парламенті наприкінці жовтня.

Катерина ДОБРОВИЧ

2027 рік може стати найспекотнішим: що чекає на Україну?

Наступний рік ризикує бути найбільш “гарячим” за всю історію метеорологічних спостережень — про це попереджають в Організації Об'єднаних Націй. Тим часом, Україна нагрівається навіть швидше за сусідні європейські країни. До яких змін варто готуватися, розповідає Центр громадського моніторингу та контролю.

Небезпечні рекорди

В Організації Об'єднаних Націй застерегли щодо наближення рекордного за показниками температури Ель-Ніньйо — природного потепління води в Тихому океані. Через нього наступний рік може стати найбільш спекотним за всю історію спостережень.

Останні дані Всесвітньої метеорологічної організації ООН свідчать, що температура в центрі Ель-Ніньйо вже на 2,6°C вища за середнє значення за останні 30 років. Найближчими місяцями явище призведе до “значних наслідків”, зокрема повеней, посухи та екстремальної спеки.

За словами кліматичного аналітика Зіка Гаусфазера,

аналіз річних кілець дерев, коралів та історичних документів доводить, що за останнє тисячоліття жодне подібне явище не досягало настільки критичних показників.

Науковці також виявили, що глобальне потепління може посилювати теперішній цикл Ель-Ніньйо, який, у свою чергу, підживлює наслідки кліматичної кризи. “Світ опинився в небезпечній зоні екстремальних погодних умов. За-

раз гонка йде між зростанням ризиків і нашим зобов'язанням вживати заходів щодо зміни клімату та захищати людей. Ми повинні виграти цей забіг”, — заявив генеральний секретар ООН Антоніу Гутерреш.

Що таке Ель-Ніньйо?

Ель-Ніньйо — це масштабне природне явище, яке тимчасово змінює погоду по всій Землі. У звичайних умовах вітри над Тихим океаном женуть теплу воду від Америки до Азії. Проте під час Ель-Ніньйо ці вітри слабшають. У результаті величезні маси теплої води повертаються назад до західного узбережжя Північної та Південної Америки. Це порушує звичний баланс і запускає ланцюгову реак-

цію: в одних регіонах планети починаються екстремальні шторми, а в інших — рекордна спека та посухи. Такий “гарячий” період може тривати до 18 місяців.

Хоча науковці поки не мають прямих доказів, що глобальне потепління посилює саме Ель-Ніньйо, зворотний зв'язок є очевидним. Океани роками накопичують тепло від спалювання вугілля, нафти та газу. А під час Ель-Ніньйо океан наче “видихає” це накопичене тепло назад в атмосферу. Навіть коли активна фаза явища завершується, це тепло нікуди не зникає — воно залишається в повітрі, роблячи кожне наступне літо на планеті ще спекотнішим.

Вплив війни

Не лише кліматичні явища, а й повномасштабне вторгнення росії сильно впливає на клімат. Адже бойові дії спричиняють викиди парникових газів, масштабні пожежі та руйнування інфраструктури. За даними, які наводить Центр екологічних ініціатив “Екодія”, за чотири роки великої війни в атмосферу потрапили понад 311 млн тонн CO₂ еквіваленту додаткових викидів. Кліматична шкода оцінюється майже у 57 млрд доларів США.

Україна швидко “нагрівається”

За останні тридцять років середня температура в Україні зросла на 1,2°C, свідчать дані Українського гідрометцентру. Це значно швидше за середні європейські темпи. Зокрема, в окремих регіонах України потепління сягнуло 0,82°C за останні 10 років, тоді як у сусідніх країнах цей показник — 0,47–0,59°C за десятиліття. Загалом у Європі — 0,47°C за аналогічний період, а в Північній півкулі — 0,34°C за кожні десять років.

Таке “нагрівання” загрожує півдню України втратою овочево-зернового лідерства, а центру — кліматичною турбулентністю. Виробники будуть вимушені переносити основні потужності на захід, де вологість вища, а температури нижчі. Релокацію пришвидшують і бойові дії, які точаться на українському півдні.

Крім того, підвищення температур та брак опадів є однією з причин пересихання річок по всій країні. Цього літа рівень води в українських водоймах подекуди досяг історичних мінімумів, змушуючи Український гідрометцентр оголосити найвищий (третій) рівень небезпеки для басейну Дністра, а також суббасейнів Яну і Західного Бугу.

Наразі Україна не веде окремої статистики людських втрат, спричинених аномально високими температурами. Водночас масштаб наслідків уже можна оцінити на прикладі Європи: цьогорічна спека, за оцінками дослідників, спричинила щонайменше 35 тисяч смертей. А Всесвітня продовольча програма попереджає, що через Ель-Ніньйо близько 50 мільйонів людей у всьому світі можуть зіткнутися з гострою нестачею продовольства.

Надя БОРИСЛАВСЬКА

Об'єктив "РАТУШІ"

Гороскоп

ОВЕН

Вам вдасться розвинути бурхливу діяльність. Це стане основою матеріального добробуту. Ваші зусилля не минуть даремно, і скоро вся ваша праця буде винагороджена.

ТЕЛЕЦЬ

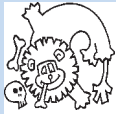
На вас чекає несподівана популярність. Навколишні нарешті помітять ваші зусилля і зроблять потрібні висновки. До вашої думки почнуть прислухатися навіть ті, хто раніше ігнорував вас.

БЛИЗНЯТА

Дістанете масу приємних емоцій від спілкування з друзями і колегами. І це теж успіх: нехай він не принесе матеріальної вигоди, зате у вас з'явиться натхнення для майбутніх звершень.

РАК

У вашому житті почнеться новий період, який супроводжуватимуть натхнення та енергія. Все заплановане раніше почне збуватися, і це додасть вам упевненості.

ЛЕВ

Ви будете насолоджуватися загальною увагою, а все завдяки вашій енергійності і харизмі. Незаймайте можливості просунути свої ідеї в маси.

ДІВА

У цей період зірки радять вам більше подорожувати. Ви зможете познайомитися з новими людьми і зіткнутися з найсучаснішими досягненнями науки.

ТЕРЕЗИ

Вам найкраще взятися за поліпшення своїх житлово-матеріальних умов. І не розкидайтеся великими сумами, бо скоро на вас можуть чекати великі, зате приємні витрати.

СКОРПІОН

Попереду у вас нові знайомства, які стануть по-справжньому корисними. Ці люди допоможуть навчитися цінувати себе і по-новому поглянути на життя. У вихідні не забувайте про рідних, ви ж знаєте, що нема нічого дорожчого за сім'ю.

СТРЕЛЕЦЬ

Ви отримаєте гарну новину і надалі зможете багато чого змінити у своєму житті. Навколо вас зберуться справжні однодумці, які допоможуть у подальших починах.

КОЗЕРІГ

Це доволі хороший період для формування нових цілей та завдань. Говоріть із близькими про свої бажання та мотивуйте себе рухатись вперед. А от вільний час найкраще провести у романтичній атмосфері.

ВОДОЛІЙ

Вам випаде сила-силенна можливостей зануритися в улюблені справи. Поміряти, приділити час творчості і хобі, погуляти на самоті і послухати повільну музику.

РИБИ

Пора вириватися з зони комфорту та шукати нові знання й емоції. Ви здатні звернути гори, тому відкиньте лень. Пора обирати нові цілі та впевнено до них рухатись, адже фортуна на вашому боці.

УСМІХНІТЬСЯ З НАМИ

Повії в Таїланді обіцяють своєму клієнту «незабутню ніч». Думаю, саме звідси й пішла приказка: «Пацан сказав — пацан зробив!»

— Спробуйте мій суп з лисичок!
— Дякую, але я не їм грибів!
— А він не грибний. Він м'ясний.

Настя та сильно збільшила собі губи, що на її вуса майже перестали звертати увагу.

Андрій зрозумів, що Галя йому давно зраджує, коли знайшов в шафі стільчик і цілу купу розгаданих

кросвордів.

Вчора з дружиною дивились увечері порнофільм і тут, ти не повіриш, двері відкриває і заходить моя теща!

— То й що тут такого? Ви ж всі дорослі?!

— Ти не зрозумів: вона у фільмі двері відкриває!!!

Оскільки стоматолог працював дуже погано, то пацієнти спльовували йому в обличчя!

реклама

Интернет
Відеонагляд
Домофонія

Львівська газета

РАТУША

Головний редактор Микола САВЕЛЬЄВ.
Заступник редактора ХРИСТИНА СЛЮСАРЧУК.
Відповідальний секретар Наталя ДУДКО.
Керівник комп'ютерного центру Юрко ЧОПІК.

Засновник та видавець: ПП "Газета Ратуша".
Ідентифікатор медіа R30-02934
Територія розповсюдження — Львівська область
Газета видається з 2 жовтня 1990 року.

Адреса редакції: 79008, м. Львів, вул. Винниченка, 8 (код 29)
Для листів: 79008, м. Львів, а/с № 2227
E-mail: ratusha2021@gmail.com, ratusha@ipm.lviv.ua
Тел.: реклама 066 202-47-15, 276-76-95, загальний 276-38-38, 276-76-92, бухгалтерія 276-55-67.
За достовірність реклами та оголошень відповідає рекламодавець (замовник). Матеріали під рубрикою "офіційно", "реклама", "на правах реклами", "оголошення", публікують на комерційній основі.
Редакція не завжди поділяє погляди, викладені у публікаціях.
У разі передруку посилання на "Ратушу" обов'язкове.
Газету надруковано в друкарні "Молода Галичина".
Загальний тираж — 25 000 прим.

Ми в інтернеті: www.ratusha.lviv.ua

Ми в інтернеті: www.ratusha.lviv.ua